

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNINGEN

En kvinna kontaktade undertecknad och berättade om brandtillbud i spritbrännare till wok/fonduegryta "Miniwok" av märke X (identifierat märke).

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Brandutredare Ulf Erlandsson, Räddningsverket.

HÄNDELSEN

Kvinnan berättar att hon och hennes sambo i samband med julen fick två likadana wok/fonduegrytor av märke X. När de några dagar senare hade besök av ett annat ungt par skulle de inviga en av grytorna genom att göra fondue. Kvinnan letade då utan framgång i båda förpackningarna efter någon sorts bruksanvisning eller receptsamling med tips om hur grytan används. Hennes sambo, som tidvis arbetar som brandman, fyllde på T-röd i brännaren. Förmodligen blev nivån alltför hög och/eller spillde han sprit också på brännarens utsida. När brännaren antändes slog det upp stora lågor som omslöt hela grytan. De försökte dämpa lågorna genom att justera lufttillförseln till brännaren genom att vrida handtaget så att lufthålen blev mindre. Men detta hjälpte inte. De försökte då släcka lågorna helt genom att lägga på plåtlocket som hör till brännaren. Inte heller detta lyckades. Dels brann det så kraftigt runt brännaren att det var svårt att överhuvud taget lägga dit locket, dels måste lockets handtag passa exakt över brännarens handtag för att det ska sluta tätt. Det slutade med att de fick bära ut hela grytan med brinnandebrännare och allt i köket och hälla ut spriten i vasken och spola vatten över så att spriten späddes ut och slocknade. I samband med detta gick ett av handtagen till grytan sönder. Ett par veckor senare gjorde kvinnan och hennes sambo ett nyttförsök att använda fonduegrytan. Denna gång var de ytterst noga med att inte spilla eller fylla i för mycket sprit i brännaren. Trots detta blev lågorna alltför stora och de upplevde att de inte hade kontroll över förbränningen. De avbröt därför aktiviteterna och har därefter inte vågat använda brännaren och grytan. I stället tog kvinnan kontakt med mig...

ETT EXPERIMENT

Jag fick låna brännaren som och skaffade en flaska T-röd. Jag fyllde i cirka två centiliter sprit i brännaren och tände på. För säkerhets skull hade jag placerat det hela på en djup bakplåt. När ventilationsöppningarna på brännaren var stängda brann spriten med en drygt centimeterhög väl synlig låga. När ventilationen ökades blev lågan högre men samtidigt mera osynlig, vilket ju är typiskt vid en idealisk förbränning i sprit. När ventilationen öppnades för fullt blev lågan ännu mycket högre, uppskattningsvis två till tre decimeter. Det kan upplevas som oroväckande och farligt, särskilt om det står en gryta ovanför som blir insvept av elden. Vid försök att släcka elden i brännaren är det lätt att placera locket fel. Det innebär att elden inte slocknar helt utan plötsligt kan flamma upp igen.

MINA INTRYCK

Brännaren och dess lock känns alltför lätta och klena. Handtagen är korta och ger ett sladdrigt intryck. Locket slutar bara tätt mot brännaren när det placeras i exakt "rätt" läge, det vill säga med sitt handtag precis över brännarens handtag. Enligt kvinnan saknades i båda förpackningarna information om vilken typ av bränsle man ska använda, vilken bränslemängd som behövs, farorna med "osynliga" lågor, risken för spontan antändning vid påfyllning av nytt bränsle när brännaren fortfarande är varm mm. Kanske bara en tillfällighet att instruktionshäftet saknades i dessa två förpackningar? Om inte är detta en allvarlig brist!

ÅTGÄRDER

Kontakt med produktsäkerhetschef NN, företaget X. Han fick en kopia av denna rapport och lovade undersöka fallet.